

ZİRAİ STOPAJDAN DOĞAN VERGİ BORÇLARININ TECİL EDİLMESİ

Tecil, devlete borcu olan mükelleflere tanınmış bir ödeme kolaylığıdır. Amme Alacakları Tahsil Usulu Hakkında Kanununun 48'inci maddesinde, amme borcunun vadesinde ödenmesi veya haczin tatbiki veyahut haczolunmuş malların paraya çevrilmesi amme borçlusunu çok zor duruma düşürecekse, borçlu tarafından yazı ile istenmiş ve teminat gösterilmiş olmak şartıyla, alacaklı amme idaresince veya yetkili kılacağı makamlarca; vergi, resim, harç, ceza tahkik ve takiplerine ait muhakeme masrafı, vergi cezası, para cezası ve gecikme zammı alacaklarının iki yılı, bu alacaklar dışında kalan amme alacaklarının ise beş yılı geçmemek üzere ve faiz alınarak tecil olunabileceği hüküm altına alınmıştır.

Madde hükmüne göre, asli kamu alacakları; vergi, resim, harç, ceza tahkik ve takiplerine ait muhakeme masrafı, vergi cezası, para cezası ve ferî kamu alacağı olan gecikme zammı alacakları iki yılı geçmemek üzere tecil olunabilmektedir. Uygulamada hangi asli ve ferî kamu alacaklarının tecil edilip edilemeyeceği Maliye Bakanlığı genel yazıları ile yönlendirilmektedir. Bu kapsamda, 19/02/2003 tarih ve 2003/1 seri Tahsilat İç Genelgesinde tecil edilmeyecek kamu alacakları “ Taşıt Alım, Motorlu Taşıtlar, Katma Değer Vergisi, Geçici Vergi, Zirai Stopaj Vergisi, Özel Tüketim Vergisi, Banka ve Sigorta Muameleleri Vergisi, Harçlar, Fonlar ve Ecrimisil ile Eğitime Katkı Payı ve Eğitime Katkı Payına ait gecikme zammından olan alacaklar” olarak belirlenmiştir. Daha sonra 2003/3 sayılı Tahsilat İç Genelgesi ile tecil edilmeyecek alacaklara, 4837 sayılı Ekonomik İstikrarı Sağlamak İçin Ek Vergiler Alınması Hakkında Kanun ile getirilen Ek Emlak ve Ek Motorlu Taşıtlar Vergileri de dahil edilmiştir.

Ancak 2005/4 sayılı Tahsilat İç Genelgesi ile yapılan düzenlemeyle, 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun 94 üncü maddesi çerçevesinde, çiftçilerden satın alınan zirai mahsuller ve hizmetler için yapılan ödemelerden tevkif suretiyle kesilen gelir vergisinden (zirai (stp) vergisi) olan alacakların taksitlendirilmesinin uygun görüldüğü belirtilmiştir. Böylece, zirai stopaj vergisinden doğan alacakların anılan Kanununun 48' inci maddesi uyarınca tecil ve taksitlendirilmesi mümkün hale gelmiştir.

I-TECİL EDİLEBİLECEK ZİRAİ STOPAJ

Gelir Vergisi Kanununun 94/11 fıkrasında yer alan zirai stopajla ilgili düzenlemeye göre, kamu idare ve müesseseleri, iktisadi kamu müesseseleri, sair kurumlar, ticaret şirketleri, iş ortaklıkları, dernekler, vakıflar, dernek ve vakıfların iktisadi işletmeleri, kooperatifler, yatırım fonu yönetenler, gerçek gelirlerini beyan etmeye mecbur olan ticaret ve serbest meslek erbabı, zirai kazançlarını bilanço veya zirai işletme hesabı esasına göre tespit eden çiftçiler aşağıdaki bentlerde sayılan ödemeleri (avans olarak ödenenler dahil) nakden veya hesaben yaptıkları sırada, çiftçilerden satın alınan zirai mahsuller ve hizmetler için yapılan ödemelerden;

- a) Hayvanlar ve bunların mahsulleri ile kara ve su avcılığı mahsulleri için,
 - i) Ticaret borsalarında tescil ettirilerek satın alınanlar için (2003/6577 sayılı BKK ile % 1. Yürürlük: 01.01.2004)
 - ii) (i) alt bendi dışında kalanlar için (2003/6577 sayılı BKK ile % 2. Yürürlük: 01.01.2004)
- b) Diğer zirai mahsuller için,
 - i) Ticaret borsalarında tescil ettirilerek satın alınan zirai mahsuller için (2003/6577 sayılı BKK ile % 2. Yürürlük: 01.01.2004),
 - ii) (i) alt bendi dışında kalanlar için (2003/6577 sayılı BKK ile % 4. Yürürlük: 01.01.2004),
- c) Zirai faaliyet kapsamında ifa edilen hizmetler için,
 - i) Orman idaresine veya orman idaresine karşı taahhütte bulunan kurumlara yapılan ormanların ağaçlandırılması, bakımı, kesimi, ürünlerin toplanması, taşınması ve benzeri hizmetler için (2003/6577 sayılı B.K.K. ile %2 Yürürlük; 01.01.2004),

- ii) Diğer hizmetler için (2003/6577 sayılı B.K.K. ile %4 Yürürlük; 01.01.2004),
- d) Çiftçilere yapılan doğrudan gelir desteği ve alternatif ürün ödemeleri için, (2003/6577 sayılı B.K.K. ile %0 Yürürlük; 01.01.2004),

oranlarında istihkak sahiplerinin gelir vergilerine mahsuben tevkifat yapmaya mecburdurlar. 2005/4 sayılı Tahsilat İç Genelgesi ile bu stopajları yapmakla yükümlü olanlara, yaptıkları bu stopajlar dolayısıyla vergi idaresine ödenmeyen vergiler için tecil olanağı getirilmiştir.

II-TECİL FAİZİ ORANI

Tecil faizi, kamu alacağının tecilli sayıldığı tarihten itibaren ödenecek taksit miktarına günlük olarak uygulanmaktadır. Halen uygulanmakta olan tecil faizi oranı 434 seri No'lu Tahsilat Genel Tebliği ile 4/3/2005 tarihinden itibaren yıllık % 30 olarak belirlenmiştir. 1995 yılından bu yana uygulanmakta olan tecil faizi oranları aşağıdaki gibidir:

AYLIK ORAN	YILLIK ORAN	UYGULAMA DÖNEMİ	TEBLİĞ NO
% 8	% 96	07/09/1995-01/02/1996	388
% 12	% 144	02/02/1996-21/10/1996	392
% 10	% 120	22/10/1996-09/07/1998	397
% 8	% 96	10/07/1998-24/01/2000	402
% 4	% 48	25/01/2000-20/12/2000	409
% 3	% 36	21/12/2000-30/03/2001	412
% 6	% 72	31/03/2001-30/01/2001	416
% 5	% 60	02/02/2002-11/11/2003	421
% 3	% 36	12/11/2003-03/03/2005	429
% 2,5	% 30	04/03/2005 tarihinden itibaren	434

434 seri No'lu Tahsilat Genel Tebliği ile Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğünce tescil edilmiş ve Türkiye'de sportif alanda faaliyet gösteren spor kulüplerinin, 5228 sayılı Kanunun geçici 6 ncı maddesinden yararlanmak üzere yapmış oldukları müracaatlara istinaden tecil edilen borçlarına, anılan madde hükmü gereğince, bu Tebliğin yayımı tarihinden önce uygulanmakta olan oranın $1/6$ 'sı olan $(36/6=)$ %6 (yıllık) oranında tecil faizi tatbik edilmektedir.

Tecil koşullarına uyulmaması durumunda tecil uygulaması geçerliliğini kaybetmekte ve kamu alacağının tamamı muaccel hale gele gelmektedir. Alacak için normal vade tarihinden itibaren gecikme zammı uygulanmaktadır.

III-TECİL YETKİ LİMLTLERİ

Tecil kararını verme yetkisi Devlete ait kamu alacaklarında ilgili bakanlara, özel idarelere ait alacaklarda valilere, belediyelere ait alacaklarda ise belediye başkanlarına aittir. Tecile yetkili olanlar bu yetkilerini kamu hizmetinin daha etkin ve hızlı yürütülmesi amacıyla kısmen veya tamamen yerel idarelere devredebilmektedirler.

Vergi Usul Kanunu kapsamına giren devlet alacaklarında tecil yetkisi Maliye Bakanı'nındır. Bu yetki kısmen deftardarlara ve vergi dairesi müdürlerine devredilmektedir. Söz konusu yetki devri, iller itibariyle hem tutar hem de süre yönünden kısıtlanmakta olup günün koşullarına göre zaman zaman değiştirilmektedir. Bu konuda ki son düzenleme 2003/3 sayılı Tahsilat İç Genelgesi ile yapılmıştır.

Saygılarımızla...